

Sonja Svolfšak in Urša Kocjan

Knjiga kot dar: *darovalci in darovi v licejski oziroma Cesarsko-kraljevi študijski knjižnici v Ljubljani med 1774 in 1860*

UVOD

Obdarovanje s knjigo je staro kot knjiga sama. Podarjanje knjige oziroma zapisane besede izraža naklonjenost, spoštovanje in občudovanje, pa tudi željo po prepoznanju in pripoznanju darovalčeve omikanosti, učenosti in dobrohotnosti. Knjige z željo, da bi delili spomin človeštva, ki v obliki zapisane besede obstane, podarjamo praktično vsi navdušeni bralci in tudi v preteklosti ni bilo bistveno drugače.

Knjige so kot darovi menjale lastnike tudi v času, ko so bile zaradi dolgotrajnih postopkov izdelave in dragih materialov neprimerno bolj dragocene in redke. Iluminirano Dioskoridovo medicinsko enciklopedijo *De Materia medica*, ki je bila dokončana okoli leta 512, je kot poročno darilo prejela Anicija Julijana, hči vzhodnorimskega cesarja Flavija Olibrija.¹ Amienski kodeks, izvrsten in bogato iluminiran prepis latinske Biblije po predlogi iz Kasiodorjevega Vivarija, so v začetku 8. stoletja naredili menihi iz Jarrova in Wearmoutha in ga leta 716 odnesli na Apeninski polotok, da bi ga podarili papežu Gregorju II.² Splet okoliščin je hotel, da je rokopis pozneje pristal v Medičejski knjižnici v Firencah, ki jo je toskanski nadvojvoda Cosimo I s tem, ko jo je leta 1571 odprl za uporabo tedanjemu izobraženstvu, prav tako na svoj način »podaril« javnosti. Že sto let pred njim je kardinal Bessarion za nastajajočo Marciano, ki je bila na voljo učenjakom oziroma študija željnim Benečanom, prispeval več sto latinskih in grških rokopisov

¹ Prioreshi, *History of Medicine*, 250.

² Fenlon, »Codex Amiatinus«.

ter nekaj inkunabul.³ To je le peščica primerov protokolarnega obdarovanja s knjigo v srednjem veku ter velikopoteznega humanističnega truda za razširjanje in deljenje učenosti prek darovanja knjig, pa tudi celotnih knjižnih zbirk.

Živahno obdarovanje s knjigami je v srednjem in zgodnjem novem veku zagotovo potekalo tudi pri nas, obstaja pa tudi nekaj dokumentov, ki ga izpričujejo. Znano je na primer, da je kranjski župnik Koloman farni cerkvi svetega Kancijana 2. februarja 1412 podaril čudovito iluminirane Moralije Gregorja Velikega, Misal in Biblijo.⁴ Knjige so si med seboj izmenjevali in podarjali tudi samostanski redovi,⁵ gotovo pa tudi plemiči in drugi posamezniki.

Ena prvih knjižnic na našem ozemlju, ki je v 16. stoletju nastala iz darov ustanoviteljev, pa tudi drugih donatorjev, je bila knjižnica kranjskih deželnih stanov, v katero so posamezne knjige ali zbirke za potrebe izobraževanja širših ljudskih množic oziroma za delovanje protestantske stanovske šole prispevali tedanji pridigarji, plemiči in profesorji, med katerimi so bili tudi Jurij Dalmatin, Adam Bohorič, Primož Trubar, Lenart Budina in Sebastijan Krelj. Njeni začetki segajo v leto 1569, ko je nastajajoči knjižnici kot prvi svojo zbirko zapustil Primož Trubar.⁶

Tudi knjižnica *Academie operosorum* je v začetku 18. stoletja zrasla s pomočjo darov. Žiga Herberstein, Janez Prešeren in Janez Anton Dolničar so leta 1701 postali njeni prvi darovalci, tako da so zbrali kapital v višini 2000 goldinarjev za plačo knjižničarja in svoje zasebne knjižnice združili ter namenili za javno uporabo. Pozneje se je knjižnični fond še povečal z darovi članov in drugih dobrotnikov, na primer Marka Gerbca, Janeza Jakoba Schillinga, Maksimilijana Raspa, Štefana Florijančiča, Janeza Gašperja Cobenzla in Franca Henrika Raigersfelda.⁷ Tako je bila pretežno iz darov konstituirana prva znanstvena oziroma študijska knjižnica pri nas. V njej so bile zastopane vse vede, zlasti pa teologija, zgodovina, cerkveno in civilno pravo ter medicina, pa tudi leposlovje, glasba, starinoslovje, jezikoslovje, leksikografija, geografija in arhitektura.⁸

V obdobju razsvetljenega absolutizma, ko so pobude in ukrepi za napredek in organizacijo izobraževanja ter razvoj znanosti, s tem pa tudi prepotrebni študijskih knjižnic, vse bolj prihajali tudi s strani cesarske in deželne oblasti, je bila ustanovljena licejska oziroma Cesarsko-kraljeva študijska knjižnica v Ljubljani. Že v prvem letu obstoja (1774) je v dar prejela tudi prvo zasebno zbirko. Kasneje je število darovalcev in darov še naraščalo in tudi z njimi so nekdanji bibliotekarji-kustosi dopolnjevali vsebine, ki so jih za študij in

3 Labowsky, *Bessarion's Library and the Biblioteca Marciana*.

4 Adam, »Kranjski antifonar in grb mesta Kranja«, 1–6.

5 Šter, »Srednjeveški koral v kartuziji Žiče«.

6 Berčič, *O knjigah in knjižničarstvu*.

7 Vidmar, »Prva javna znanstvena knjižnica na Slovenskem«, 95–117.

8 Smolik, »Janez Krstnik Prešeren in prva javna znanstvena knjižnica v Ljubljani«, 61–70.

delo potrebovali študenti in profesorji ljubljanskega liceja, pa tudi širši krog tedanjih kranjskih izobražencev, ki so knjižnico uporabljali.

Pričujoči prispevek predstavlja prvi poskus sistematičnega pregleda darovalcev, ki so svoje zbirke ali posamezne knjige licejski oziroma študijski knjižnici podarili med letoma 1774 in 1860. Njihovi darovi so lahko popisani kot posebni korpusi ali listine,⁹ zabeleženi v najstarejšem zvezku akcesijskih knjig¹⁰ ali pa jih navaja Konradova »Zgodovina Cesarsko kraljeve študijske knjižnice v Ljubljani«.¹¹ Nekaj posameznih darov je zabeleženih tudi v enem od dodatkov h katalogu licejske knjižnice iz leta 1801.¹² Rezultati dopolnjujejo dosedanje in tekoče raziskave provenienc historičnih zbirk Narodne in univerzitetne knjižnice.¹³ Poleg posameznikov in ustanov, ki so zabeleženi z imeni, bomo na podlagi pregleda prisotnosti podatkov o nekdanjem lastništvu v podarjenih knjigah poskušali identificirati tudi darovalce, ki v virih niso navedeni poimensko.

METODOLOGIJA IN VIRI

Nekateri zgodnejši viri o nastanku licejske knjižnice, s tem pa tudi dokumenti o darovalcih in darovih, so se med selitvami knjižnice in preurejanjem arhiva izgubili ali bili založeni.¹⁴ Vendar je večina podatkov o obsežnejših donacijah v obdobju od njenih začetkov leta 1774 do leta 1835 zabeležena v »Zgodovini Cesarsko kraljeve študijske knjižnice v Ljubljani«, ki jo je leta 1909 na podlagi arhivskih virov sestavil Konrad Stefan,¹⁵ ter v Wildejevem popisu knjižnične zbirke iz leta 1788.¹⁶ Nekaterih kasnejših darovalcev in darov Stefan sicer ne omenja, so pa navedeni v akcesijskih knjigah,¹⁷ ki so začele nastajati leta 1835 pod vodstvom skriptorja, kasneje pa tudi kustosa Mihe Kastelica. Vanje so do leta 1909 sistematično vnašali letni prirast glede na način dotoka gradiva: kupljena dela (glede na vir financiranja), darovi, obvezni izvod in (občasne) zamene. Za obdobje med letoma 1789 in 1835 sicer obstajajo tudi posamezni ohranjeni sezname letnega prirasta oziroma nakupov in donacij, nekaj posameznih darov Žige Zoisa pa nepričakovano

9 Na primer: *Verzeichniss der Bucher, welche der gymnasial Praefekt Hr. Baron v. Taufferer in die lyzeal Bibliothek den 15 April 1791 uberliefert hat, Bucherverzeichniss aus dem Peerischen Verlass, in Verzeichniss der schätzbaren litärerischen Werke, die der Hoch und Wohlgeborne freyherr Sigismund von Zois der diesortigen Lyceal-Bibliothek in den Jahren 1808 und 1815 als ein Geschenk verehret hat.*

10 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

11 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani.*

12 *Bibliothecae Caes. Reg. Lycei Labac. Catalogi Supplementum I.*

13 Svolsjak in Kocjan, *Provenience starih tiskov Narodne in univerzitetne knjižnice.*

14 Kodrič-Dačić, »Konrad Stefan in njegova zgodovina Cesarsko kraljeve študijske knjižnice v Ljubljani«, 70–73.

15 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani.*

16 *Verzeichniss der Laybacher akademischen Büchersammlung kraft des gemachten Inventariums den 4ten May 1788.*

17 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

KRONOLOŠKI PREGLED DAROVALCEV IN NJIHOVIH DAROV

1774 (prevzem 1774)

Svetnik deželnega glavarstva Mihael Amadej Janez Raigersfeld (1744–1783)¹⁹ je knjižnici podaril družinsko zbirko knjig. Poseben seznam darov ni ohranjen, Wildejev popis iz leta 1788²⁰ pa to donacijo – glede na do zdaj identificirane knjige, ki so bile nekoč v lasti rodbine Rakovec, ni mogla biti prav obsežna – najverjetneje navaja kar v okviru seznama 962 knjig, obsegajočega 637 naslovov iz knjižnice pogorelega jezuitskega kolegija ter drugih knjig, ki so jih istega leta postopoma vračali študenti in profesorji.²¹

1774 (prevzem 1806, vrnjeno 1839)

Grof Jošt Vajkard Barbo von Waxenstein (1702–1775) je v svoji oporoki z 8. julija 1774 v varstvo in uporabo licejski knjižnici odstopil 704 naslove. 6. septembra 1806 je Wilde Barbovo knjižnico tudi prevzel. Knjižnica je bila sicer leta 1839 iz različnih razlogov, predvsem pa zaradi prostorske stiske in nespoštovanja pogodbenih obveznosti s strani rodbine Barbo, izločena iz zbirke ter vrnjena rodbini. 25. januarja 1839 jo je prevzel Otto Barbo. Vse dokler zbirka ni bila vrnjena, je bila hranjena ločeno in nikoli ni bila v celoti popisana.²²

1776 (prevzem 1778)

Ljubljanski generalni vikar Karel Peer (1697–1776)²³ je knjižnici podaril svojo, pretežno teološko, cerkvenopravno in zgodovinsko zbirko, ki obsega 1022 naslovov oziroma 2019 zvezkov.²⁴

1792 (prevzem 1792)

Baron Inocenc Taufferer (1722–1794),²⁵ gimnazijski prefekt in bibliotekar-kustos licejske knjižnice do leta 1792, je ob upokojitvi knjižnici podaril 43 naslovov v 85 zvezkih pretežno teološke vsebine.²⁶ Profesor poetike in retorike na liceju Janez Jakob Knauer (1740–1819)²⁷ je knjižnici podaril 50 del v 57 zvezkih.²⁸ Prevladujejo leposlovne vsebine, na čelu z antično književnostjo.

19 Rudolf, »Raigersfeld rodbina«.

20 *Verzeichniss der Laybacher akademischen Büchersammlung kraft des gemachten Inventariums den 4ten May 1788.*

21 *Specification deren Büchern welche zum Theill in dem gewesten Collegio zu Laybach in einen Kasten verwahret gewesen, und zum Theill durch Studentes nach und nach zusammen getragen worden.*

22 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 20 in 49, in *Zbirka posameznih popisov donacij*.

23 Kidrič, »Peer, Karel, plemeniti«.

24 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 7, in *Bucherverzeichniss aus dem Peerischen Verlass.*

25 Gspan, »Taufferer, Inocenc, plemeniti«.

26 *Verzeichniss der Bucher, welche der gymnasial Praefekt Hr. Baron v. Taufferer in die lyzeal Bibliothek den 1s April 1791 uberliefert hat.*

27 Glonar, »Knauer, Janez Jakob«.

28 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 20 in *Zbirka posameznih popisov donacij 1774–1834.*

1794

3. februarja 1794 je ljubljanski zdravnik Jakob Pfandl (ca. 1760–1831)²⁹ knjižnici podaril 21 medicinskih oziroma naravoslovnih del v 19 zvezkih.³⁰

1797

4. oktobra 1797 je stanovsko zastopstvo odposlancev knjižnici podarilo knjige, ki so pripadale flachenfeldskemu kanonikatu. Dar je obsegal 105 naslovov v 154 zvezkih.³¹ Prevladujeta cerkveno pravo in teologija.

(Po) 1801

Baron, industrialec, naravoslovec in mecen Žiga Zois (1747–1819)³² je licejski knjižnici podaril 26 del v 216 zvezkih. Prevladujejo uporabne vede (gospodartvo, kmetijstvo, tehnika) in naravoslovje (botanika, fizika, kemija).³³

1809

Franc Ksaver Wilde (1752–1828),³⁴ profesor na liceju in bibliotekar-kustos v licejski knjižnici od leta 1783 do leta 1809, je ob francoski okupaciji svojo službo bibliotekarja deželni vladi vrnil, pred odhodom na Dunaj naslednje leto pa je knjižnici zapustil še 144 naslovov v 173 zvezkih iz svoje zbirke.³⁵ Prevladujejo zgodovina, pravo in različna referenčna literatura.

1811

Maja 1811 je Hieronymus Agapito (1783–1844),³⁶ profesor retorike in zgodovine ter bibliotekar-kustos v licejski knjižnici med letoma 1810 in 1812, podaril 28 naslovov v 37 zvezkih.³⁷ Prevladuje italijanska književnost.

1808 in 1815

Žiga Zois je v letu 1808 in 1815 licejski knjižnici podaril 76 naslovov v 458 zvezkih³⁸ s področja zgodovine, klasične književnosti, naravoslovja in jezikoslovja.³⁹

29 Pintar, »Pfandl, Jakob«.

30 Popis je dodan na koncu: *Verzeichniss der Laybacher akademischen Büchersammlung kraft des gemachten Inventariums den 4ten May 1788*. Stefan navaja 20 del v 19 zvezkih, izpuščen je en privezek (Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 24).

31 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 27, in *Zbirka posameznih popisov donacij 1774–1834*.

32 Valenčič et al., »Zois plemeniti Edelstein, Žiga«.

33 *Bibliothecae Caes. Reg. Lycei Labac. Catalogi Supplementum I*.

34 Pivec-Stelè, »Wilde, Franz Xaver«.

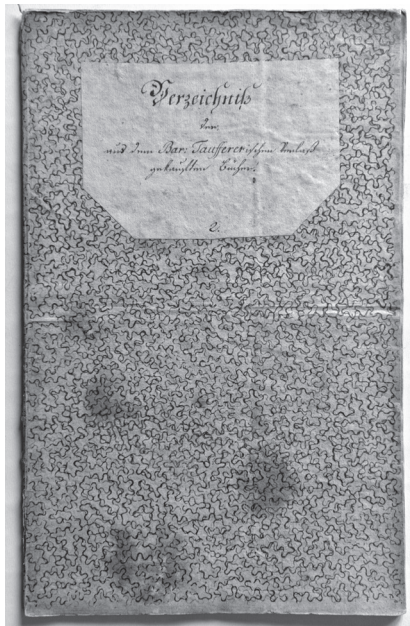
35 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 34, in *Zbirka posameznih popisov donacij 1774–1834*.

36 Kranjc, »Agapito, Girolamo«.

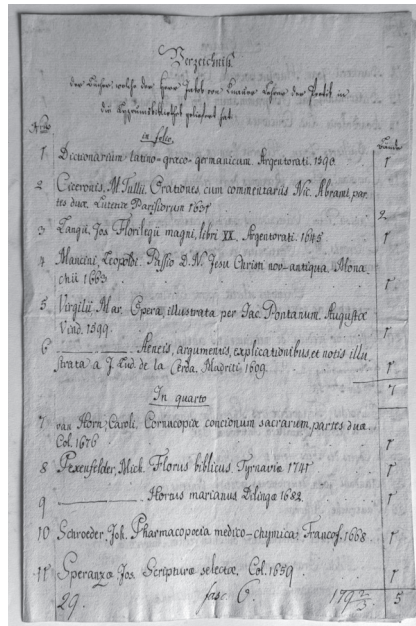
37 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 35, in *Zbirka posameznih popisov donacij 1774–1834*.

38 Do velikega odstopanja med številom naslovov in zvezkov pri Zoisovi donaciji prihaja zato, ker posamezna dela obsegajo tudi 20, 30, 40 ali več zvezkov.

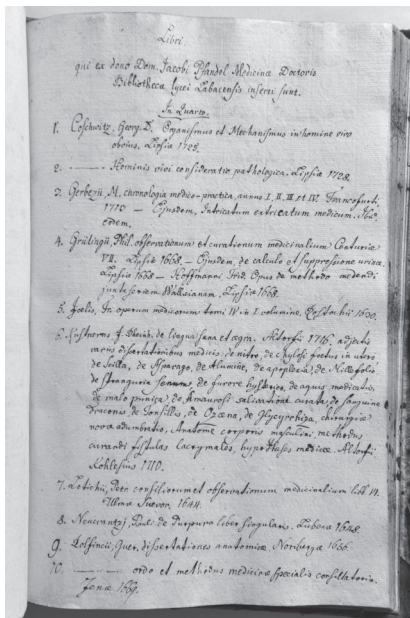
39 *Verzeichniss der schätzbaren literärischen Werke, die der Hoch und Wohlgeborne freyherr Sigismund von Zois der diesortigen Lyceal-Bibliothek in den Jahren 1808 und 1815 als ein Geschenk verehret hat*.

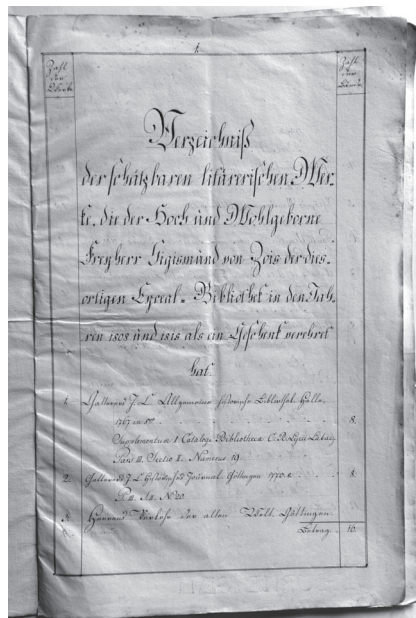
Slika 3: Seznam Tauffererjevih darov

Slika 4: Seznam Knauerjevih darov

Slika 5: Seznam Pfandlovih darov

Slika 6: Seznam Zoisovih darov iz leta 1808 in 1815

1820

23. februarja 1820 je grof Alfonz Porzia (u. 1876) knjižnici podaril delo *Omaggio delle Provincie Venete alla Maesta di Carolina Augusta* iz leta 1818. Istega leta je knjižnica prejela še nekaj cesarskih darov, med drugim tudi dela: *Il costume antico e moderno* (Milano, 1817, 21 zvezkov), *Storia della scultura dal suo risorgimento* (Venezia, 1813, 3 zvezki), *Pinacoteca del palazzo reale di Milano* (Milano, 1812, 3 zvezki), *Chiese principali d'Europa* (Milano, 1824), *La fabbriche più cospicue di Venezia misurate* (Venezia, 1815) in *Plantarum Brasiliae icones* (Vindobonae, 1827, 2 zvezka).⁴⁰

1833/34

Ohranjena je samostojna listina, ki navaja 6 darov s področja medicine, naravoslovja, bibliografije in antične književnosti. Darovalci so bili: zdravnik Octav Perman von Vest (1 naslov) in Ignaz Hoffman (1 naslov), lastniki knjigarne *Damian und Sorge* iz Graza (1 naslov) in bibliotekar-skriptor v knjižnici dunajske univerze Johann Krausler (3 naslovi).⁴¹

1836 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Botanik in profesor Franc Hladnik (1773–1844)⁴² je knjižnici podaril 147 naslovov, pretežno naravoslovne vsebine (botanika).⁴³

Author	Title	Number
Linnæus	Systema Naturae	1
Cuvier	Leçons d'Anatomie	2
Hornemüller	Flora Helvetica	3
	Flora Helvetica	4
	Flora Helvetica	5
	Flora Helvetica	6
	Flora Helvetica	7
	Flora Helvetica	8
	Flora Helvetica	9
	Flora Helvetica	10
	Flora Helvetica	11
	Flora Helvetica	12
	Flora Helvetica	13
	Flora Helvetica	14
	Flora Helvetica	15
	Flora Helvetica	16
	Flora Helvetica	17
	Flora Helvetica	18
	Flora Helvetica	19
	Flora Helvetica	20
	Flora Helvetica	21
	Flora Helvetica	22
	Flora Helvetica	23
	Flora Helvetica	24
	Flora Helvetica	25
	Flora Helvetica	26
	Flora Helvetica	27
	Flora Helvetica	28
	Flora Helvetica	29
	Flora Helvetica	30
	Flora Helvetica	31
	Flora Helvetica	32
	Flora Helvetica	33
	Flora Helvetica	34
	Flora Helvetica	35
	Flora Helvetica	36
	Flora Helvetica	37
	Flora Helvetica	38
	Flora Helvetica	39
	Flora Helvetica	40
	Flora Helvetica	41
	Flora Helvetica	42
	Flora Helvetica	43
	Flora Helvetica	44
	Flora Helvetica	45
	Flora Helvetica	46
	Flora Helvetica	47
	Flora Helvetica	48
	Flora Helvetica	49
	Flora Helvetica	50
	Flora Helvetica	51
	Flora Helvetica	52
	Flora Helvetica	53
	Flora Helvetica	54
	Flora Helvetica	55
	Flora Helvetica	56
	Flora Helvetica	57
	Flora Helvetica	58
	Flora Helvetica	59
	Flora Helvetica	60
	Flora Helvetica	61
	Flora Helvetica	62
	Flora Helvetica	63
	Flora Helvetica	64
	Flora Helvetica	65
	Flora Helvetica	66
	Flora Helvetica	67
	Flora Helvetica	68
	Flora Helvetica	69
	Flora Helvetica	70
	Flora Helvetica	71
	Flora Helvetica	72
	Flora Helvetica	73
	Flora Helvetica	74
	Flora Helvetica	75
	Flora Helvetica	76
	Flora Helvetica	77
	Flora Helvetica	78
	Flora Helvetica	79
	Flora Helvetica	80
	Flora Helvetica	81
	Flora Helvetica	82
	Flora Helvetica	83
	Flora Helvetica	84
	Flora Helvetica	85
	Flora Helvetica	86
	Flora Helvetica	87
	Flora Helvetica	88
	Flora Helvetica	89
	Flora Helvetica	90
	Flora Helvetica	91
	Flora Helvetica	92
	Flora Helvetica	93
	Flora Helvetica	94
	Flora Helvetica	95
	Flora Helvetica	96
	Flora Helvetica	97
	Flora Helvetica	98
	Flora Helvetica	99
	Flora Helvetica	100

Slika 7: Vpis Hladnikove donacije v akcesijski knjigi za leto 1836

⁴⁰ Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 37, in *Zbirka posameznih popisov donacij*. Poseben seznam darov grofa Porzie ni ohranjen.

⁴¹ *Zbirka posameznih popisov donacij 1774–1834*.

⁴² Pintar, »Hladnik, Franc de Paula«.

⁴³ *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach* in Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 27.

1837 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Franc Hladnik je knjižnici podaril še 8 naslovov.⁴⁴

1840 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Kranjska kmetijska družba je knjižnici podarila 6 letnikov svojih analov. (Franc Jožef?) Hohenwart (1771–1844) je podaril 1 knjigo. Franc Hladnik je prispeval 4 knjige s področja naravoslovja in botanike. František Ladislav Čelakovský (1799–1852), češki pesnik, prevajalec in narodni buditelj iz Prage, je podaril 6 tiskov v češkem jeziku. Zdravnik in veterinar Anton Hayne (1786–1853) je knjižnici poklonil 3 svoja dela s področja veterine in medicine, licejski rektorat pa 31 inavguralnih disertacij.⁴⁵

1841 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnica je prejela 4 knjige, dar profesorja Hladnika.⁴⁶

1842 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnici je podaril 2 knjigi profesorj Hladnika, 4 knjige agronom in profesor Franc Ksaver Hlubek (1802–1880) in 1 knjigo veterinar, publicist in politik ter profesor Janeza Bleiweisa (1808–1881).⁴⁷

1843 (popisano v akcesijsko knjigo: 1846)

Kranjski deželni muzej je knjižnici podaril 365 naslovov (675 zvezkov, 117 snopičev in 71 listov).⁴⁸ Prevladuje zgodovinopisje.

1844 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnici je podaril 2 naslova profesor Hladnik⁴⁹ ter 1 izvod inavguralne disertacije s področja medicine licejski rektorat.

1945 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnica je prejela še 5 posmrtnih darov od profesorja Hladnika.⁵⁰

1846 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Anonimni darovalec je knjižnici poklonil delo *Acta et decreta synodi cleri romano-catholici provinciae Ultrajectensis* s šestimi privezki sorodne vsebine. Knjiga ne izkazuje znakov nekdanjega lastništva.

44 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

45 Prav tam.

46 Prav tam.

47 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

48 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 50, in *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

49 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

50 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach..*

1847 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Navedenih je 41 del anonimnih darovalcev. Glede na to, da eno od njih (*Budikova Über das gekrönte Trauerspiel König Ottokar des Nikoalus Vernulaeus*, 1845) vsebuje posvetilo avtorja (Bibliothecae caes. reg. Labacensis D. D. Auctor) in da gre večinoma za slovansko jezikoslovje in književnost, je mogoče predvidevati, da gre za dar literarnega zgodovinarja in bibliotekarja-kustosa na celovškem liceju Petra Alcantare Budika (1792–1858).⁵¹

1848 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Jezikoslovec in dvorni knjižnični uradnik Fran Miklošič (1813–1891) je knjižnici podaril 31 naslovov, predvsem slavike, v 34 zvezkih.⁵²

1849 (vpis v akcesijsko knjigo: 1851)

Dvorni svetnik in grof Karl Welsperg (1779–1873) je knjižnici podaril 320 del v 324 zvezkih, večinoma pravne vsebine.⁵³

I. Durch die k. k. Landesstelle.		zusammen 223 143 21	
1. Sammlung der gedruckten Gesetze & Statute für Kärnten 22. Band	1		
2. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	1		
		zusammen	1-1
II. Von Privatlen.			
1. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
2. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
3. Katalog der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	40		1
4. Monumenta Linguae palaeoslovenicae	40		1
5. Regle des Papanst. pro 1848-48	80		22
6. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	40		1
7. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
8. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
9. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
10. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1
11. Verzeichniß der Bücher der k. k. Hofbibliothek in Wien	80		1

Slika 8: Seznam Welspergovih darov v akcesijski knjigi za leto 1851

1850 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnica je prejela 7 darov. Darovalci niso zabeleženi poimensko, je pa v Miklošičevi *Formenlehre der altslovenischen Sprache* zapisano avtorjevo

51 Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.

52 Konrad kot leto prejema daru sicer navaja leto 1949 (Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 52), vendar pa so knjige v akcesijskih protokolih zabeležene že leta 1848; *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach*.

53 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 68, in *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach*.

posvetilo Mihi Kastelicu (1796–1868), ki je bil bibliotekar-kustos v licejski knjižnici med letoma 1850 in 1865. Morda gre za Kasteličev dar.⁵⁴

1852 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Knjižnica je prejela 8 darov. Razen koledarčka za leto 1853, ki vsebuje lastniški vpis učitelja, šolnika in pesnika Jožefa Levičnika (1806–1909), ne prinašajo podatkov o darovalcih.⁵⁵

1853 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Cesarska geološka družba z Dunaja je poklonila 4 letnike svojih analov.

1854 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Josef Pavol Šafárik (1761–1831), slovaški jezikoslovec, pesnik, slavist, literarni zgodovinar, zgodovinar, etnograf in bibliotekar, je knjižnici podaril 64 naslovov.⁵⁶ 15. februarja 1854 je gimnazija (nekdanji licej) študijski knjižnici odstopila 9 del v 10 zvezkih.⁵⁷

1859 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

V letu 1859 je knjižnica prejela dar sina Franca Jožefa Hanibala Hohenwarta (1771–1844) grofa Andreja Hohenwarta v obsegu 66 del v 85 zvezkih, pretežno pravne zgodovinske in naravoslovno-tehnične vsebine. V istem letu so knjige darovali še zagrebški pravnik Leopold Krainz (12 knjig), dunajski profesor Alois Egger (2 naslova v 9 zvezkih), literarni zgodovinar in slavist Anton Janežič (1828–1869) (1 knjigo) ter ljubljanski knjigotržec Jurij Lercher (5 knjigotrških katalogov).⁵⁸

1860 (leto vpisa v akcesijsko knjigo)

Profesor Franz Hrovath (1823–?)⁵⁹ je knjižnici podaril 3 naslove, bibliotekar skriptor Jurij Kosmač (1799–1872) 13 naslovov, mestni svetnik Josef Köstl (1817–?)⁶⁰ pa 11 naslovov. Josef Pavol Šafárik, Johann Lego, Emil Čakra, Anton Janežič in Gaetano Sorgato iz padovskega bogoslovnega semenišča so knjižnici podarili vsak po 1 knjigo. Jožef Zalokar, jubilejni profesor, je knjižnici podaril 33 naslovov, Miha Kastelic pa 153 naslovov.⁶¹

54 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

55 Prav tam.

56 Prav tam.

57 Ko je bil licej leta 1850 ukinjen, se je knjižnica ločila od na novo organizirane gimnazije, ki si je uredila svojo lastno knjižnico. Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 53–54.

58 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 56, in *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

59 »Aufnahms-Bogen auf Jahre 1816.«

60 Stariha, »Pri tem je odpel hlače in...«, 31.

61 *Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach.*

3	Prothokoll von dem k. k. Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	2	VI. 10	1	1	1	1
4	Tractatus de iustitia. Ms.	1	377	1	1	1	1
5	Trimer Tractatus de Deo. Ms.	1	378	1	1	1	1
6	Bernardus Tractatus de sacramento. Ms.	1	379	1	1	1	1
7	Tractatus de iure et iustitia. Ms.	1	380	1	1	1	1
8	Tractatus de incarnatione verbi Divini. Ms.	1	381	1	1	1	1
9	Hof-Rath d. Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	5	1140	1	1	1	1
10	Leopold II. Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1141	1	1	1	1
11	Sammlung von k. k. Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1142	1	1	1	1
12	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1143	1	1	1	1
13	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1144	1	1	1	1
14	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1145	1	1	1	1
15	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1146	1	1	1	1
16	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1147	1	1	1	1
17	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1148	1	1	1	1
18	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1149	1	1	1	1
19	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1150	1	1	1	1
20	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1151	1	1	1	1
21	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1152	1	1	1	1
22	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1153	1	1	1	1
23	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1154	1	1	1	1
24	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1155	1	1	1	1
25	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1156	1	1	1	1
26	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1157	1	1	1	1
27	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1158	1	1	1	1
28	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1159	1	1	1	1
29	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1160	1	1	1	1
30	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1161	1	1	1	1
31	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1162	1	1	1	1
32	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1163	1	1	1	1
33	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1164	1	1	1	1
34	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1165	1	1	1	1
35	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1166	1	1	1	1
36	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1167	1	1	1	1
37	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1168	1	1	1	1
38	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1169	1	1	1	1
39	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1170	1	1	1	1
40	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1171	1	1	1	1
41	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1172	1	1	1	1
42	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1173	1	1	1	1
43	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1174	1	1	1	1
44	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1175	1	1	1	1
45	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1176	1	1	1	1
46	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1177	1	1	1	1
47	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1178	1	1	1	1
48	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1179	1	1	1	1
49	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1180	1	1	1	1
50	Hof-Rath in Wien d. 1770. Nr.	1	1181	1	1	1	1

Slika 9: Del seznama darovalcev v aksesijski knjigi za leto 1860

DELEŽ, VSEBINA IN POMEN DAROV V LICEJSKI KNJIŽNICI

Konec leta 1860 je zbirka študijske oziroma nekdanje licejske knjižnice obsegala 23.858 naslovov in 33.585 zvezkov, poleg tega pa še 273 snopičev in 843 posameznih listov.⁶² Gre za prečiščene podatke brez izločenih dvojnic in nepisanih knjig. Darovi posameznikov in ustanov do tega leta obsegajo 3077 naslovov,⁶³ kar predstavlja približno 13 % celotnega fonda. Vendar je pri oceni obsega in pomena darov treba upoštevati dejstvo, da je licejska knjižnica v prvih desetletjih po ustanovitvi gradivo pridobivala tudi iz naslova politično-upravnih reform ter prek posameznih drugih pogodbenih aktov. Upoštevajoč število naslovov, ki jih je prejela na tak način (torej ne z neposrednimi nakupi iz rednih in občasnih nabavnih sredstev), je odstotek podarjenih knjig občutno višji. Če od skupnega števila naslovov odštejemo velike zbirke, kot so ostanki knjižnice ljubljanskega jezuitskega kolegija, knjižnico kartuzije Bistra, knjižnici kostanjeviškega in stiškega cistercijanskega samostana, gornjegrajsko knjižnico, knjižnico samostana devinskih servitov, knjižnici ljubljanskih samostanov bosonogih in obutih avguštincev ter knjižnico kranjske kmetijske družbe, ki so bile pridobljene iz naslova cesarskih upravnih reform in z drugimi pogodbami, ter upoštevamo še podatek, da je bilo do leta 1860 iz zbirke

62 Stefan, Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani, 54.

63 Brez Barbove knjižnice in Raigersfeldove donacije, katere obsega ni mogoče z gotovostjo oceniti.

izločenih več kot 1000 dvojnic, nekaj gradiva pa sploh ni bilo popisane, odstotek darov naraste na nekoliko več kot 40 % celotnega knjižničnega fonda, kar vsekakor ni zanemarljivo. Večino gradiva sicer predstavljajo redni nakupi, obvezni izvod (od leta 1807, sistematično beleženje v akcisijsko knjigo šele od leta 1835 dalje) ter nekaj večjih namenskih nakupov, kot so knjižnice Jerneja Kopitarja, Matije Čopa in Žige Zoisa.⁶⁴

Med 36 darovalci, ki so svoje zbirke ali posamezne knjige zapustili licejski oziroma študijski knjižnici, je 7 ustanov in 29 posameznikov. Deset posameznikov lahko neposredno povežemo z licejsko knjižnico oziroma licejem in s kasnejšim učnim zavodom (profesorji, študenti in bibliotekarji). Drugi so opravljali visoke cerkvene, mestne ali deželne funkcije, ali pa so pripadali tedanjemu mestnemu oziroma deželnemu izobraženstvu (profesorji, pravniki, zdravniki). Nekateri so delovali na pomembnih visokošolskih ustanovah ali pa so zasedali visoke položaje v vladnih in drugih uradih v sosednjih deželah.

Med začetnimi darovi izrazito prevladujejo pravne in teološke vsebine, od konca 18. stoletja naprej pa skladno s splošnimi kulturno-znanstvenimi trendi tudi naravoslovne in uporabne vede. Po vsebinski homogenosti izstopajo predvsem večji sklopi, kot so teološka zbirka Karla Peera, medicinska zbirka Jakoba Pfandla, pravna zbirka Andreja Hohenwarta ter botanična zbirka Franca Hladnika. Tu sta še bogat sklop s področja zgodovinopisja, ki ga je prispeval Kranjski deželni muzej, ter jezikoslovna zbirka Frana Miklošiča, ki jo je knjižnica prejela leta 1848. Najbolj ažurne vsebine s področja naravoslovja in uporabnih ved je prispeval Žiga Zois. V vseh večjih podarjenih zbirkah so zastopani tudi pomembni avtorji in naslovi s področja klasične, srednjeveške ter zgodnje-novoveške znanosti, književnosti in jezikoslovja.

Do leta 1848 je bilo na ljubljanskem liceju mogoče študirati na treh smereh, in sicer filozofski (»splošni humanistični uvod« v kateri koli nadaljnji študij, ki je obsegal filozofijo, matematiko, grščino, praktično filozofijo, in verouk), mediko-kirurški ter teološki (omogočala je znanstveno izobraževanje teologov, pa tudi duhovnikov za praktično dušnopastirsko delo).⁶⁵ Med neobveznimi predmeti so bili tudi tuji jeziki, na primer italijanščina in francoščina, ter poljedelstvo, zgodovina in filozofija.⁶⁶ Pomembno vlogo pri oblikovanju nabavne politike in vsebine knjižnice je poleg omenjenih treh fakultet imela tudi gimnazija s svojim profesorskim in gimnazijskim zborom, ki je bila v isti stavbi kot licej in knjižnica.⁶⁷ Donacije posameznikov iz najzgodnejšega obdobja kažejo relativno vsebinsko skladnost s kurikulumom liceja in gimnazije, predvsem na področju teologije, prava in klasičnih književnosti, nekoliko kasneje pa tudi na področju naravoslovja, zgodovinopisja in uporabnih ved. V veliko primerih je pri darovih šlo za knjige, ki jih profesorji

64 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 50 in 68.

65 »Cesarsko-kraljevi licej« in Ciperle, *Podoba velikega učilišča ljubljanskega*, 163–230.

66 Ciperle, *Podoba velikega učilišča ljubljanskega*, 10.

67 Prav tam, 262.

ali študenti iz različnih razlogov niso več potrebovali. Tako so se v knjižni zbirki nabirali tudi naslovi, ki niso bili vedno najbolj ažurni in aktualni. V zvezi s tem je zanimiva pripomba generalnega inšpektorja za javni pouk, ki je leta 1810 v poročilu o stanju knjižnice zapisal, da je v zbirki veliko zastarelih, popolnoma odvečnih del, ki so jemala prostor boljšim delom, in bi jih bilo treba izločiti in prodati.⁶⁸ Vendar omenjenih redundanc ne bi smeli pripisovati zgolj »zastarelim« donacijam. Šlo je namreč tudi za širši splet okoliščin, vključno s prostorsko oziroma postavitveno neurejenostjo celotne zbirke ter operativnimi problemi, povezanimi s hudimi zaostanki pri urejanju (s tem pa gotovo tudi pri selekciji) obstoječega fonda, ki so bili posledica nenadnih velikih prirastov (tudi neažurnih vsebin) v obdobju od ustanovitve knjižnice pa do začetka 19. stoletja,⁶⁹ oziroma kadrovske podhranjenosti.

Po marčni revoluciji je v Ljubljani ostala samo teološka fakulteta kot edina oblika univerzitetnega študija. Leta 1952 se je iz licejske stavbe preselila v škofijsko semenišče.⁷⁰ Z razpustitvijo liceja leta 1850 je bila licejska knjižnica preoblikovana v javno Cesarsko-kraljevo študijsko knjižnico. Vsebine darov iz tega obdobja sicer postajajo vse bolj raznovrstne, v skladu s prevladujočimi kulturno-znanstvenimi trendi pa se med darovi povečuje predvsem delež slovanskega oziroma slovenskega jezikoslovja in književnosti ter tehničnih in uporabnih ved.

SKLEP

Ob pregledu obsega in vsebine darov ter splošnih okoliščin in profilov darovalcev, ki so svoje zbirke ali posamezne knjige podarili licejski oziroma študijski knjižnici, se nakazujejo osrednji vzgibi, ki se bistveno ne razlikujejo od motivov današnjih darovalcev. V prvih letih po letu 1774 prevladuje splošna mecensko-darovalska vnema,⁷¹ ki je gotovo posledica stremljenja k čim obsežnejši študijski zbirki ob začetku delovanja liceja. Kasneje se temu pridruži še težnja k skladnosti darovanih vsebin s študijskimi programi in širšimi kulturno-znanstvenimi trendi. Vseskozi so prisotni tudi posamezni darovi protokolarne narave in donacije kot izraz pripadnosti matični izobraževalni ustanovi. Pri prvih gre za darove pomembnih političnih osebnosti oziroma plemstva, pri slednjih pa prednjačijo predvsem na liceju in v licejski (študijski) knjižnici zaposleni profesorji, nekdanji študenti in bibliotekarji. V vsebini podarjenih knjig se, tako kot pri rednih nakupih, zrcalijo tudi splošni trendi na področju razvoja znanosti in umetnosti v širših, pa tudi lokalnih okvirjih.

68 Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 34.

69 V zvezi s tem glej tudi: Kodrič-Dačić, A. T. Linhart in ustanovitev prve javne znanstvene knjižnice na Kranjskem.

70 Ciperle, *Podoba velikega učilišča ljubljanskega: Licej v Ljubljani 1800–1848*, 249.

71 Zanimivo je, da je med najzgodnejšimi darovalci v različnih virih omenjen tudi Janez Jakob Schilling, ki je sicer umrl že leta 1754 in tako svojih knjig nikakor ni mogel darovati liceju oziroma licejski knjižnici. Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 28 in 33.

BIBLIOGRAFIJA

- Accessions-Protokolle der Studienbibliothek in Laibach. Angefangen 1835 beendet mit 1860.*
Rokopisno gradivo, NUK.
- Adam, Lucijan Stanislav. »Kranjski antifonar in grb mesta Kranja.« *Linhartovi listi* 7, 27 (2008): 1–6.
- »Aufnahms-Bogen auf Jahre 1816.« V: Zgodovina Slovenije–Sistory, www.sistory.si/IGNORED_PUBLIC/popisi/1/Mesto%20126_1.jpg (obiskano 4. 11. 2016).
- Bibliothecae Caes. Reg. Lycei Labac. Catalogi Supplementum I. Rokopisno gradivo *Bucherverzeichniss aus dem Peerischen Verlass*. Rokopisno gradivo, NUK Ms 1942.
- »Cesarsko-kraljevi licej«, www.uni-lj.si/univerzitetni_arhiv/zgodovina_ul/.
- Ciperle, Jože. *Podoba velikega učilišča ljubljanskega: Licej v Ljubljani 1800–1848*. Ljubljana: Slovenska matica, 2001.
- Fenlon, John Francis. »Codex Amiatinus.« V: *The Catholic Encyclopedia*. Vol. 4. New York: Robert Appleton Company, 1908.
- Glonar, Joža. »Knauer, Janez Jakob.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi278789/.
- Gspan, Alfonz. »Tauferefer, Inocenc, plemeniti.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi685034/ (uporabljeno 27. 9. 2016).
- Kidrič, Francé. »Peer, Karel, plemeniti.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi409133/.
- Kodrič-Dačić, Eva. "A. T. Linhart in ustanovitev prve javne znanstvene knjižnice na Kranjskem" V Anton Tomaž Linhart : jubilejna monografija ob 250-letnici rojstva, 351-377. Ljubljana: Slovenski gledališki muzej; Radovljica: Muzeji radovljiške občine, 2005).
- Kodrič-Dačić, Eva. »Konrad Stefan in njegova zgodovina Cesarsko kraljeve Študijske knjižnice v Ljubljani.« V: Konrad Stefan, *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*, 70–73. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica; Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2009.
- Kranjc, Andrej. »Agapito, Girolamo.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1000150/.
- Labowsky, Loti. *Bessarion's Library and the Biblioteca Marciana: Six Early Inventories*. Rome: Edizioni di storia e letteratura, 1979.
- Pintar, Ivan. »Hladnik, Franc de Paula.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi232152/.
- Pintar, Ivan. »Pfundl, Jakob.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi421884/.
- Pivec-Stelè, Melita. »Wilde, Franz Xaver.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi840437/.
- Prioreschi, Plinio. *A History of Medicine: Volume III: Roman Medicine*. Omaha: Horatius Press, 2001.
- Rudolf, Andrejka. »Raigersfeld rodbina.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/rodbina/sbi481370/.
- Smolik, Marijan. »Janez Krstnik Prešeren in prva javna znanstvena knjižnica v Ljubljani.« V: *Academia operosorum: zbornik prispevkov s kolokvija ob 300-letnici ustanovitve*, ur. Kajetan Gantar, 61–70. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 1994.
- Specification deren Büchern welche zum Theill in dem gewesten Collegio zu Laybach in*

- einen Kasten verwahret gewesen, und zum Theill durch Studentes nach und nach zusammen getragen worden. (1, 1775). Rokopisno gradivo, NUK Ms 1940.*
- Stariha, Gorazd. »«Pri tem je odpel hlače in...« Ljubljanski mestni uradniki v prvi polovici prejšnjega stoletja.« *Kronika* 43, št. 1/2 (1995): 25–34.
- Stefan, Konrad. *Zgodovina C. kr. študijske knjižnice v Ljubljani*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica; Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2009.
- Svoljšak, Sonja, in Urša Kocjan. *Provenience starih tiskov Narodne in univerzitetne knjižnice*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2013.
- Šter, Katarina. »Srednjeveški koral v kartuziji Žiče: pogled skozi oči najstarejšega samostanskega antifonarja: elektronska izdaja.« V: *Slovenska glasbena dediščina*, 3, Ljubljana: Muzikološki inštitut ZRC SAZU, 2013.
- Valenčič, Vlado, Ernest Faninger, in Nada Gspan-Prašelj. »Zois plemeniti Edelstein, Žiga.« V: *Slovenska biografija*, www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi872726/.
- Verzeichniss der Bucher, welche der gymnasial Praefekt Hr. Baron v. Taufferer in die lyzeal Bibliothek den 1s April 1791 uberliefert hat*. Rokopisno gradivo, NUK Ms 1941.
- Verzeichniss der Laybacher akademischen Büchersammlung kraft des gemachten Inventariums den 4ten May 1788. (1)*. Rokopisno gradivo, NUK Ms 1946.
- Verzeichniss der schätzbaren litärerischen Werke, die der Hoch und Wohlgeborne freyherr Sigismund von Zois der diesortigen Lyceal-Bibliothek in den Jahren 1808 und 1815 als ein Geschenk verehret hat*. Rokopisno gradivo, NUK Ms 1950.
- Vidmar, Luka. »Prva javna znanstvena knjižnica na Slovenskem.« V: *Sedemdeset let Biblioteke Slovenske akademije znanosti in umetnosti*, ur. Marija Fabjančič et al., 95–117. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, 2008.
- Zbirka posameznih popisov donacij: Peer, Barbo-Waxenstein, Knauer, Wilde, Agapito, kanonikat v Flachenfeldu, cesarski dvor, Vest, Hoffman, Damian und Sorge, Krausler*. Rokopisno gradivo, NUK.